

Innst. 222 S

(2015–2016)

Innstilling til Stortinget fra næringskomiteen

Prop. 46 S (2015–2016)

Innstilling fra næringskomiteen om Samtykke til ratifikasjon av protokoll av 18. september 2015 om endring av frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og Albania

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Hovedinnholdet i proposisjonen

Frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og Albania ble undertegnet 17. desember 2009 og trådte i kraft 1. august 2011. På EFTAs ministermøte sommeren 2010 ble det besluttet at EFTA i alle pågående og fremtidige forhandlinger om frihandelsavtaler skal forhandle om å inkludere et eget kapittel om handel og bærekraftig utvikling. På denne bakgrunn ba EFTA om at det inkluderes et kapittel om handel og bærekraftig utvikling i frihandelsavtalen med Albania, samt at fortalen og formålsbestemmelsen i avtalen oppdateres.

Albania aksepterte dette, og EFTA-statene og Albania ble enige om tekst ved skriftlig prosedyre. Protokollen om endring av frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og Albania ble undertegnet 18. september 2015 i Genève.

Forskjellen mellom den nåværende fortalen og den nye fortalen består hovedsakelig i en utbygging av forholdene partene legger vekt på i gjennomføringen av frihandelsavtalen. Tilleggselementene består i at partene bekrefter sin forpliktelse til å arbeide for bærekraftig utvikling og anerkjenner viktigheten av koblingen mellom handel, miljø og arbeidstakerrettigheter, en stadfesting av forpliktelser i multilaterale miljøavtaler og anerkjennelse av viktigheten av bedrifters samfunnsansvar for bærekraftig utvikling.

Endringsprotokollen punkt 3 fastslår at det innsettes et nytt kapittel 6 om handel og bærekraftig utvikling i frihandelsavtalen. Det nye kapitlet fremgår i vedlegg II til protokollen.

I og med at ratifikasjon av protokollen anses som en sak av særlig stor viktighet, er Stortingets samtykke til ratifikasjon nødvendig i medhold av Grl. § 26 annet ledd.

Protokollen i engelsk originalversjon med oversettelse til norsk følger som trykt vedlegg til proposisjonen.

1.2 Økonomiske og administrative konsekvenser

Protokollen om endring av frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og Albania vil ikke medføre budsjettmessige eller administrative konsekvenser av betydning, ei heller behov for lov- eller forskriftsendringer.

1.3 Konklusjon og tilråding

Protokollen om endring av frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og Albania om inkludering av et kapittel om handel og bærekraftig utvikling, kan bidra til en bevisstgjøring og aksept av at handel skal foregå på en måte som bidrar til bærekraftig utvikling.

Protokollen om endring av frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og Albania om inkludering av et kapittel om handel og bærekraftig utvikling er forelagt samtlige departementer som alle anbefaler at ratifikasjon finner sted.

Nærings- og fiskeridepartementet tilrår at protokoll om endring av frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og Albania ratifiseres. Utenriksdepartementet slutter seg til dette.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Else-May Botten, Ingrid Heggø, Odd Omland og Knut Storberget, fra Høyre, Frank Bakke-Jensen, Ingunn Foss, Gunnar Gundersen og Ove Trellevik, fra Fremskrittspartiet, Sivert Bjørnstad, Oskar J. Grimstad og Morten Ørsal Johansen, fra Kristelig Folkeparti, Line Henriette Hjemdal, fra Senterpartiet, lederen Geir Pollestad, fra Venstre, Pål Farstad, og fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag Fylkesnes, støtter opp om at regjeringen prioriterer arbeidet med frihandelsavtaler.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, viser til at EFTA for tiden har en omfattende forhandlingsagenda. Hovedmålsettingen for arbeidet med frihandelsavtaler er å etablere frihandelsavtaler med land, eller grupper av land, der en avtale vil gi størst mulig bidrag til verdiskaping og velstand gjennom økt handel.

Komiteen viser til at i tillegg til økonomiske interesser kommer ønsket om å fremme hensyn som menneskerettigheter, godt styresett, næringslivets samfunnsansvar og bærekraftig utvikling i internasjonal handel, samt andre utenriks- og utviklingspolitiske interesser.

Komiteen støtter regjeringens og EFTAs initiativ til at alle frihandelsavtalene nå må inneholde henvisninger til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, miljø, antikorrupsjon og næringslivets samfunnsansvar. Komiteen ser positivt på at det er besluttet at temaet skal forsøkes tatt inn i avtaler der slike henvisninger ikke inngår i frihandelsavtalen.

Komiteen ser det som positivt at EFTA har lagt frem et kapittel om bærekraftig utvikling som omhandler arbeidstakerrettigheter og miljø i eksisterende avtale med Albania. Frihandelsavtalen mellom EFTA og Albania trådte i kraft 1. august 2011 for Norge sin del. I frihandelsavtalens endringsbestemmelser bekrefter partene blant annet sitt engasjement og respekt for miljøhensyn, grunnleggende menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter.

Komiteen ønsker velkommen de nye temaene som har kommet på den handelspolitiske agendaen. De sosiale og miljømessige dimensjonene ved handel har de senere år blitt mer fremtredende i debatten om handelspolitikk.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, opplever at det er bred politisk oppslutning om hovedlinjene i norsk handelspolitikk. Dette gir et godt utgangspunkt for regjeringens videre arbeid med å sikre best mulige rammevilkår for norske bedrifter.

Komiteen viser til at bedre tilgang til utenlandske markeder med en bærekraftig og samfunnsansvarlig produksjon sikrer norske bedrifter konkurransevilkår internasjonalt som er likest mulig hjemmemarkedet. Det er avgjørende for nasjonal verdiskaping og økt sysselsetting her hjemme.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, understreker viktigheten av at arbeidet med handelsavtaler, i tillegg til å ivareta norske interesser, også sikrer fattige lands klare rett til å ivareta nasjonalt næringsliv, til å trygge egen matproduksjon og til å fremme sine næringsinteresser på det globale markedet.

3. Uttalelse fra utenriks- og forsvarskomiteen

Komiteens utkast til innstilling ble 10. mars 2016 oversendt utenriks- og forsvarskomiteen til uttalelse. Utenriks- og forsvarskomiteen uttaler følgende i brev av 30. mars 2016:

«Medlemene i komiteen fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti legg til grunn at dersom arbeidet til Albania-EFTA Joint Committee under artikkel 31 vil utvide virkeområdet for avtala, vil slike endringer bli lagde fram for Stortinget.

Utenriks- og forsvarskomiteen har for øvrig ingen merknader og slutter seg til næringskomiteens utkast til innstilling til Prop. 46 S (2015–2016).»

4. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Stortinget samtykker i ratifikasjon av protokoll av 18. september 2015 om endring av frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og Albania.

Oslo, i næringskomiteen, den 31. mars 2016

Geir Pollestad

leder

Ove Trellevik

ordfører